دکتر بهمن آرمان در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

دولت به تغییرات اساسی نیاز دارد

با تورم انتقالی در کشور مواجه هستیم

افزایش قیمت حامل‌های انرژی برای دولت به یک «باید» تبدیل شده است

دولت از واکنش‌ها نسبت به افزایش قیمت بنزین نگران است

رئیسی باید پیامدهای افزایش قیمت حامل‌های انرژی را برای مردم مشخص کند

شمخانی باید برای مذاکره با عربستان چند اقتصاددان با خود می‌برد

دولت باید قیمت حامل‌های انرژی را اصلاح کند

آرمان ملی- احسان انصاری: در شرایطی که اغلب کارشناسان نسبت به افزایش نرخ تورم در سال جاری هشدار می‌دهند از گوشه و کنار زمزمه‌هایی مبنی بر احتمال افزایش قیمت حامل‌های انرژی به گوش می‌رسد. زمزمه‌هایی که هنوز هیچ مقام رسمی آن را تأیید نکرده و حتی اغلب مسئولان دولتی عنوان می‌کنند دولت چنین تصمیمی ندارد. با این وجود در آخرین باری که قیمت بنزین افزایش پیدا کرد نیز چنین وضعیتی وجود داشت به شکلی که رئیس جمهور وقت عنوان کرد «من هم از افزایش قیمت بنزین اطلاع نداشتم و صبح جمعه از این قضیه مطلع شدم.» در شرایط کنونی شواهد و قرائن جدی مبنی بر احتمال افزایش قیمت بنزین وجود ندارد اما در کوچه و بازار زمزمه‌هایی مبنی بر تصمیم گیری دولت در این زمینه وجود دارد. «آرمان ملی» برای بررسی و تحلیل این موضوع و بررسی چشم‌انداز پیش روی اقتصاد ایران در سال جاری با دکتر بهمن آرمان اقتصاددان گفت‌وگو کرده است. این اقتصاددان معتقد است: «دولت چاره‌ای ندارد جز اینکه در سبد درآمدهای خود یک دگرگونی جدی به وجود بیاورد. د گذشته دستگاه‌های اجرایی متناسب با نرخ تورم قیمت‌های خدمات یا کالاهای خود را تغییر می‌دادند که افزایش قیمت بنزین نیز یکی از آنها بود. این در حالی است که در حدود چهار سال است که قیمت بنزین ثابت است در حالی که برای دومین سال پیاپی ما تورم بالای ۴۵ درصد را تجربه می‌کنیم. واقعیت این است که دولت از واکنش‌ها در مقابل افزایش قیمت حامل‌های انرژی و به ویژه بنزین نگران است و بر این باور است که اگر قیمت بنزین یا حامل‌های انرژی به صورت کلی افزایش پیدا کند این موضوع روی قیمت کالاهای دیگر نیز تأثیر بگذارد. این در حالی است که هیچ مبنای علمی وجود ندارد که چنین چیزی را اثبات کند.» در ادامه ماحصل این گفت‌وگو را می‌خوانید.

قاسم محبعلی در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

برجام موقت یعنی توقف در برابر توقف

توافق با عربستان بر نوع نگاه اروپایی‌ها به ایران اثرگذار خواهد بود

آرمان ملی- احسان اسقایی: این روزها خبری از برجام و اخبار مربوط به پیگیری‌های بین‌المللی برای احیای این توافق در رسانه‌ها منتشر نمی‌شود، اما در برابر اخباری در ارتباط با توافق ایران و عربستان در ابعاد امنیتی، سیاسی و حتی اقتصادی در رسانه‌ها انعکاس پیدا می‌کند. تهران و ریاض بعد از حدود ۷ سال روابط دیپلماتیک خود را از سر گرفته‌اند و پیش‌بینی می‌شود منطقه تحت تأثیر این توافق قرار گیرد. ابعاد روابط ایران و عربستان از نظر برخی کارشناسان آنقدر جدی است که حتی برخی حل مسائل به وجود آمده بین ایران و اروپا را تحت تأثیر این توافق تحلیل می‌کنند. واقعیت آن است که دیپلماسی بن بست ندارد و همان طور که شاهدیم بعد از اینکه ایران و عربستان و به عبارت بهتر ایران و جهان اسلام در حل مسائل خود به توافقاتی دست یافتند؛ این توافق موجب شده که پالس‌های روشنی از سوی ایران به جامعه جهانی منعکس شود که تهران اهل تعامل با جهان برای حل مناقشات خود است. البته باید دید این پیام غیرمستقیم ایران به غرب تا چه میزان مورد توجه قرار می‌گیرد؟ چراکه آمریکایی‌ها اعلام می‌کنند که برجام را از دستور کار خارج کرده، اروپایی‌ها موضع‌گیری مثبتی در مورد احتمال احیای برجام نمی‌گیرند و برجام را به چالش بین روسیه و اوکراین گره زده‌اند. چند هفته‌ای است شایعاتی در مورد احتمال مطرح شدن برجامی موقت شنیده می‌شود. این شایعات می‌تواند مجدداً بحث در مورد توافق هسته‌ای چه توافق ۲۰۱۵ یا توافقی دیگر را داغ کند. هرچند بر اساس برخی نشانه‌ها ایران مستحکم روی خواسته‌های خود ایستاده است.

در طول چند هفته گذشته تحول مثبتی در دیپلماسی منطقه‌ای تهران به وجود آمده و نگاه کشورهای منطقه به ایران بعد از توافق برای گشایش سفارتخانه‌های ایران و عربستان دچار تحول شد. آیا ممکن است تحولات دیپلماتیک تهران به نوع نگاه اروپا نسبت به ایران و برجام اثر بگذارد؟

موضوعی که باعث توافق ایران و عربستان با میانجیگری چین شد، مسأله امنیت بود. ایران دیدگاه‌ها و نگرانی‌های امنیتی مربوط به خود را داشت و عربستان نیز در ارتباط با یمن نگرانی‌های امنیتی خاص خود را نسبت به تهدیدات موشکی حوثی‌ها دارد. چینی‌ها بزرگ‌ترین مصرف کننده نفت خاورمیانه هستند. در نتیجه به موضوع امنیت انرژی در منطقه حساس شده بودند. نیاز به امنیت موجب شد. ایران و عربستان در یک موضوع با یکدیگر به اشتراکاتی برسند. در نتیجه تحولاتی در روابط بین تهران و ریاض ایجاد شد. طبیعی است که اعراب انتظاراتی در ارتباط با نگاه ایران به منطقه داشته باشند. اگر ایران و عربستان در مورد مسائل منطقه به توافقاتی برسند، بر نوع نگاه اروپایی‌ها به ایران اثرگذار خواهد بود. چرا که یکی از موضوعاتی که باعث اختلاف بین ایران و غرب شد؛ همین مسائل مربوط به نوع نگاه‌ها به خاورمیانه بود. مشکل اصلی ایران و اروپا به مساله جنگ بین روسیه و اوکراین باز می‌گردد. اروپایی‌ها معتقدند ایران از روسیه در نبرد با اوکراین حمایت کرده است و این موضوع بر مسأله برجام از نگاه اروپایی‌ها اثر گذاشته و موجب شده که آنها برجام را از اولویت خود خارج کنند.

چین تلاش‌هایی برای کاهش تنش بین روسیه و اوکراین دارد. از سوی دیگر چین روابط خوبی هم با ایران دارد. اگر پکن بتواند بر تنش بین مسکو و کی‌یف غلبه کند. آنگاه این کاهش تنش می‌تواند بر بهبود روابط ایران و اروپا اثرگذار باشد؟

موضع ایران در برابر اوکراین تحولاتی داشته است. چین البته به دنبال آن است که اوکراین و روسیه به آتش بس دست یابند. اروپا، آمریکا و اوکراین با پیشنهادات چین مخالف هستند. آمریکایی‌ها، اوکراینی‌ها و آلمانی‌ها اعتقاد دارند در ابتدا روسیه باید به مرزهای قبل از جنگ باز گردد و آتش بس برقرار شود اما نگاه فرانسوی‌ها به مسأله اوکراین متفاوت است. اگر طرح چین و اخیراً طرح برزیل هم پیش برود، شاید آتش بس بین دو طرف برقرار شود و این موضوع می‌تواند بر موضع اروپا در برابر ایران اثر بگذارد. البته باید به این مورد توجه داشت که حتی اگر مسأله اوکراین حل شود باز هم اروپا مواضعی نسبت به پوتین خواهد داشت و این نگاه اروپا احتمالا به نگاه آنها به ایران اثرگذار خواهد بود. البته این مورد به شرایط پایان جنگ بستگی دارد.

> توافق موقت یعنی توافق در برابر توافق یعنی اینکه هر مقدار ایران از برنامه هسته‌ای خود عقب بنشیند، غربی‌ها هم از تحریم‌ها عقب خواهند نشست. اینکه این موضوع تا کجا پیش برود؛ هنوز روشن نیست. آنها می‌خواهند در شرایط فعلی پیشرفت برنامه هسته‌ای ایران را متوقف کنند تا در آینده بتوانند با ایران به توافقاتی دست یابند

اروپایی‌ها پیشنهادی در ارتباط با برجام داشتند که از سوی ایران با ضمائمی روبه‌رو شد و در نهایت احیای برجام به حاشیه برده شد. اگر سایه جنگ اوکراین و روسیه را بر برجام نادیده بگیریم. حل اختلافات ایران و اروپا در ارتباط با برجام را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

برجام یک برنامه ۸ ساله است که تابستان امسال عملاً دوره آن پایان خواهد یافت. طبیعی است که اگر قرار باشد توافقی بین ایران و غرب صورت بگیرد این توافق با توجه به شرایط جدید صورت خواهد گرفت. ضمن اینکه در این مدت هم شرایط منطقه‌ای و هم شرایط بین‌المللی تغییر کرده است. ایران البته دیگر مانند گذشته در ارتباط با برجام، موضع نمی‌گیرد. همان طور که مواضع ایران در ارتباط با عربستان تغییر کرد اروپا نیز دیگر به دنبال برجام نیست. البته آن‌ها تا سال قبل به دنبال توافق ۲۰۱۵ بودند اما در حال حاضر دیگر به دنبال آن توافق با آن کیفیت نیستند. به خصوص آمریکایی‌ها که برجام را از دستور کار خود خارج کردند. حال اگر قرار باشد مذاکراتی صورت بگیرد، باید در انتظار توافقات جدید بود. اینکه توافق جدید چگونه است؛ بسته به شرایط جدید مذاکرات دارد.

اخباری در مورد توافق موقت منتشر می‌شود در فرض پذیرش این توافق از سوی ایران و حتی غربی‌ها این توافق موقت تا چه اندازه می‌تواند زمینه‌ساز یک توافق جدی و کامل در آینده باشد؟

اگر روابط ایران با کشورهای حاشیه خلیج فارس پیش رود و سایر مسائل ایران با غرب نیز حل و فصل شود، آنگاه می‌توان به توافق در ارتباط با پرونده هسته‌ای امیدوار بود. توافق موقت یعنی توافق در برابر توافق یعنی اینکه هر مقدار ایران از برنامه هسته‌ای خود عقب بنشیند، غربی‌ها هم از تحریم‌ها عقب خواهند نشست. اینکه این موضوع تا کجا پیش برود؛ هنوز روشن نیست. آنها می‌خواهند در شرایط فعلی پیشرفت برنامه هسته‌ای ایران را متوقف کنند تا در آینده بتوانند با ایران به توافقاتی دست یابند.

بر فرض اینکه توافقی موقت به وجود آید که زمینه‌ساز یک توافق دائم باشد؛ در این صورت توافق آینده را تا چه میزان منطبق با خواسته‌های طرفین خصوصا ایران می‌دانید؟

هر توافقی که موجب شود بخشی از مشکلات اقتصادی و معیشتی مردم کاهش یابد، به نفع ایران است.

یادداشت

راهکارهای قانونی اعتراض به حداقل دستمزد

حسین حبیبی
عضو هیات‌مدیره شورای اسلامی کار

به قول مرحوم امیر ناصر کاتوزیان، پدر علم حقوق کشور، «قانون بدون رعایت عدالت هیچ شرافتی ندارد» و حداقل دستمزد تصویب‌شده سال ۱۴۰۲ به علت آنکه بدون توجه به تورم و سبد معیشت، موضوع ماده ۴۱ قانون کار در شورای‌عالی کار، تصویب شده، غیرقانونی است. بنابراین بسیاری از کارگران نسبت به مصوبه افزایش دستمزد ۱۴۰۲ معترض بوده و این عدد را در شأن و کرامت کارگران نمی‌دانند. البته برای بیان هر گونه گلایه و اعتراضی باید قانون را کاملا رعایت کرد. بنابراین یکی از راه‌های اعتراض و رسیدن به حق و حقوق قانونی، ثبت شکایت در دیوان عدالت اداری است. به علاوه اینکه برای ارائه هر شکایتی باید استدلال منطقی نیز داشت. در این مورد نیز باید به صورت منطقی گفت که چرا حداقل دستمزد مصوب شورای‌عالی کار غیرقانونی است؟ نخست اینکه مصوبه حداقل دستمزد ۱۴۰۲ بدون توجه به تورم و سبد معیشت تصویب شده است. دیگر اینکه مصوبه حداقل دستمزد امسال کارگران شبیه دادنامه ۱۷۹ هیات‌عمومی دیوان عدالت اداری است که امنیت شغلی کارگران را در معرض خطر قرار داده و آغازی به‌مراتب سخت‌تر برای سرکوب مزدی کارگران به شمار می‌رود. به این ترتیب به نظر می‌رسد موضوع «امنیت مزدی» کارگران بدتر از گذشته شده است. تنزل جایگاه تشکل‌های کارگری و تبدیل شدن آنها به ماشین امضای دولت‌ها و فرمایشی شدن تشکل‌ها از آسیب‌های دیگر این مصوبه ۱۴۰۲ است. بیم آن می‌رود که از این به بعد، شاهد دخالت بیشتر و آشکارتر تیم مشترک وزارت تعاون، کار و امور اجتماعی و نهادهای دیگر در انتخابات و تعیین صلاحیت و اخذ استعلام کاندیداها و تشکل‌ها در سطح کارگاه، استان و کشور باشیم. و در نهایت اینکه، مصوبه حداقل دستمزد ۱۴۰۲ منجر به بی‌اعتمادی برخی کارگران به نمایندگان کارگری شده و می‌شود. به گمان من، راهکار خروج از این بحران این است که جرأت و شهامت «نه گفتن» داشته باشیم و مخالفت خود را با آخرین مصوبه شورای‌عالی کار و تعیین غیرقانونی حداقل دستمزد ۱۴۰۲ اعلام کنیم. همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد، یکی از نخستین راهکارهای قانونی ابزار مخالفت، شکایت به دیوان عدالت اداری است و در این زمینه اقداماتی نیز انجام شده است. در این راستا، جمعی از کارگران شکایت خود را به دیوان عدالت اداری تسلیم کرده‌اند و کارگرانی که نسبت به این مصوبه نیز گلایه دارند، می‌توانند با رعایت قانون ضمن اعلام مخالفت و ثبت شکایت، نارضایتی خود را اظهار دارند و آگاه باشند که هرچه تعداد شکایت بیشتر؛ احتمال حصول نتیجه بالاتر خواهد بود. راه دیگر آن است که از مجلس شورای اسلامی بخواهیم به موضوع تحقیق و تفحص از چگونگی و روند اداره جلسات شورای‌عالی کار ورود کند و فیلم‌های بازبینی جلسات را مورد بازبینی قرار دهد. شکایت از دولت و وزیر کار به کمیسیون اصل ۹۰ و دیوان عدالت اداری، اعتراضات صنفی وفق اصل ۲۷ قانون اساسی از دیگر روش‌هایی است که برای ابراز مخالفت با این مصوبه می‌تواند در دستور کار قرار گیرد. با این‌همه برای اجرای هر یک از موارد یادشده بر رعایت قانون تاکید می‌شود.

ویژه

هانی‌زاده مطرح کرد:

نقش ایران در انسجام محور مقاومت علیه اسرائیل

یک کارشناس مسائل خاورمیانه با اشاره به تفاوت‌های روز قدس امسال با سال‌های گذشته بیان کرد: در سال جاری تفاوتی که در روز قدس وجود دارد این است که شرایط اراضی اشغالی شرایط خاصی است. رژیم صهیونیستی به دلیل سلسله چالش‌های امنیتی و سیاسی در آستانه سقوط قرار دارد و این رژیم پس از سلسله چالش‌های منطقه‌ای و داخلی وارد چرخش فروپاشی شده است. حسن هانی‌زاده گفت: درگیری‌های اخیری که بین فلسطینی‌ها و رژیم صهیونیستی صورت گرفته نشان می‌دهد این رژیم از تمام ابزارهای خشونت‌آمیز برای سرکوب فلسطینیان استفاده کرده، اما نتوانسته امنیت لازم را برای اراضی اشغالی و صهیونیست‌ها به‌وجود بیاورد. این کارشناس مسائل منطقه با بیان اینکه شرایط در اراضی اشغالی اکنون به گونه‌ای رقم زده شده است که در حقیقت این رژیم با توجه به اشتباهات رهبرانش در انزوای کامل به سر می‌برد، گفت: رژیم صهیونیستی پشتوانه بین‌المللی خود را از دست داده و اکنون به سمت سقوط و فروپاشی و حتی جنگ داخلی حرکت می‌کند. وی با اشاره به وضعیت نتانیاهو در اسرائیل یادآور شد: نتانیاهو با تشکیل کابینه ائتلافی و حضور وزرای افراطی و سرکوبگر در این کابینه موجب شده که نوعی چالش امنیتی و سیاسی ایجاد شود. اشتباهات سختی که نتانیاهو در طول ۵ ماه گذشته مرتکب شده موجب بروز انتفاضه جدیدی شده که این انتفاضه اخیرا کارایی خود را نشان داد و جبهه بزرگی از سوریه و لبنان و بخشی از داخل اراضی اشغالی علیه رژیم تشکیل شد و اشتباهات او منجر به فروپاشی سریع صهیونیست‌ها خواهد شد. هانی‌زاده در ادامه با اشاره به شرایط جبهه مقاومت بیان کرد: جریان مقاومت با توجه به اینکه رهبران آن در روزهای اخیر با سید حسن نصرا.. دیدار داشتند، جبهه مشترکی تشکیل دادند و به نظر می‌رسد انسجام و هماهنگی بیشتری بین جبهه مقاومت چه در منطقه و محور مقاومت و چه داخل اراضی اشغالی ایجاد شده به همین دلیل بعد از حملات موشکی صورت گرفته علیه اسرائیل از سه جبهه سوریه و جنوب لبنان و داخل اراضی اشغالی نتانیاهو نتوانست واکنش لازم را از خود نشان دهد و این نشانه ضعف امنیتی و نظامی این رژیم است. وی در پایان به نقش ایران در انسجام جبهه مقاومت اشاره کرد و گفت: طبیعی است که ایران به عنوان یک مرکز و کانون محور مقاومت توانسته انسجامی در این محور علیه اسرائیل به‌وجود بیاورد و به نظر می‌رسد جمهوری اسلامی ایران اکنون در جهان اسلام تنها کشوری است که به لحاظ سیاسی و رسانه‌ای و معنوی به صورت تمام قد از محور مقاومت و مردم فلسطین حمایت می‌کند.